

les muntanyes del nostre entorn

per David M. Aloy i M^a. Mercè Leonart d'Aloy
Dibuix d'Agustí Masvidal

EL PUIG DE LA CREU, EL FARELL i GALLIFA

Sense que constitueixin pròpiament una unitat orogràfica, ja que solament es poden considerar com a més afins els dos primers massissos, i encara amb reserves, tractarem avui d'aquestes serres de l'entorn sabadellenc, amb la brevetat amb què escau de fer-ho en aquesta publicació que no és d'excursionisme, i tinent en compte que tots aquests llocs Gallifa, Guanta, el Farell, Puig de la Creu- són indrets amb més contingut poètic que geogràfic.

EL PUIG DE LA CREU.- Es el cim més proper que, tal com diu la llegenda, fou lloc on anà a morir el drac de Sant Llorenç després de l'escomesa que li produí el brau guerrer català (vegeu el QUADERN, nº 6). A la guia del Centre Excursionista de Terrasa (1), es llegeix que al cim havia una mena de pedrís per assure's, que hom atribuïa a restes de l'ossamenta de la fera.

L'església romànica del cim (664 m) i l'hostalatge pertanyen al municipi de Castellar del Vallès, i són també terminals amb el de Sentmenat. Avui es pot pujar còmodament en cotxe per la pista de can Canyelles, per bé que els aficionats a caminar segueixen emprant el camí vell de solana, que puja directe de Castellar en uns tres quarts.

Ja en el cim que és un esplèndid mirador acançat damunt el Vallès Occidental, es pot carenejar al nord cap a Catafau (o Cadafalc) i, per can Montner, enllaçar amb la regió de Gallifa, en una caminada no massa llarga i amb pocs desnivells.

Una altra opció de tant o més interès, és davallar a la comarcada de Guanta, amb el seu castell, el gorg, el salt i les coves del Comte. Aquest itinerari permet també apropar-se a la serra Llisa del Farell, per enllaçar-hi. Al vessant de Sentmenat no fa gaires anys es va des-

cobrir un megàlit que fou batejat com a dòlmen de la font d'En Fargas, per tal com era a prop d'aquest indret.

El recorregut més complet seria doncs, de Castellar al puig de la Creu, castell de Guanta, font d'En Fargas i Sentmenat. Itinerari apropiat com a matinal.

EL FARELL O PIC DEL VENT.- Es la serra central de la "trilogia muntanyenca" d'avui i, junt amb Sant Sebastià de Montmajor constitueix la part més interessant del conjunt.

La també llegendària muntanya del Farell (2), s'aixeca entre Castellar, Sentmenat, Caldes i Sant Feliu de Codines. Els seus vessants, abans poblats de bosc, avui són repoblats... amb urbanitzacions, i una carretera apta als turismes mena fins a un establiment hotelier (antiga casa del Farell), a poca distància del cim.

Una creu monumental corona aquesta talaia (789 m.) que es pot assolir a peu, des de la regió de Catafau, per les roques dites de la Jofresa (els Tres Pins) i la carena occidental del massís. Aquest itinerari es pot ampliar si l'iniciem a Sant Feliu del Racó i seguim pel puig Capsut, per devallar després directament a Sentmenat, per Sant Martí del Rovinyó, el gorg d'en Pèlags i Sant Miquel dels Arços. El temps esmerçat en aquest recorregut (St. Feliu del Racó-Catafau El Farell-Sentmenat) serà d'unes cinc hores de marxa.

De l'itinerari anterior, mereix capítol a part el llogaret ja esmentat de Sant Sebastià de Montmajor, amb la notable església romànica i les pintures interiors del sabadellenc Vila Arrufat.

Com a complement una mica més allunyat, podem esmentar l'itinerari de Sant Feliu de Codines al castell i ermita de Montbui (noves urbanitzacions avui!), tot completant el trajecte cap a

Santa Eulàlia de Ronçana i Lliçà.

LA SERRA DE GALLIFA.- Es la més septentrional del conjunt, la carretera entre Sant Llorenç Savall i Sant Feliu de Codines transcorre al peu de la serralada-cinglera, que es pot atenyer també des del coll de Poses (límit del Vallès i Moianès), per la serra de Berenguer. La cinglera de Gallifa en realitat és l'extrem sud d'una serra que, per les Pujades i Sant Julià d'Uixols s'origina al turó de Rosanes, damunt de Castellterçol, mentre que la serra de Berenguer (819-815 m) n'és un branc paral·lel secundari.

Cim de Sant Sadurní de Gallifa (951m). La panoràmica supera amb escreix la que ofereixen els altres punts esmentats, ja que l'alçada és també superior. Al seu peu es troba el vilatge de Gallifa, on el ceramista Llorenç Artigas té el seu taller d'art, i mossèn Dalmau, la seva parròquia humil i solitària.

Els tres massissos, el Farell, puig de la Creu i Sant Sadurní de Gallifa, tenen una semblança entre ells, per tal com pertanyen a la mateixa latitud i gaudeixen d'un mateix clima mediterrani. Per això la vegetació, la flora i també la fauna es pot considerar la mateixa, amb lleugeres diferències entre la més meridional (puig de la Creu) i la situada més al nord (Gallifa).

El conjunt conegut com a cingles de Bertí, a la riba esquerra del petit riu Tenes, pertany al Vallès oriental (3), com el Montseny.

Potser es podrien incloure dins aquest context de serres dels voltants sabadellencs. Com també ho podríem fer, fins a cert punt, amb les serres presidides pel santuari de Sant Salvador de les Espases (4), per bé que siguin emmarcades dins la comarca del Baix Llobregat.